

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE EDUCACIÓN
Y FORMACIÓN PROFESIONAL

ntef

INSTITUTO NACIONAL DE
TECNOLOGÍAS EDUCATIVAS Y DE
FORMACIÓN DEL PROFESORADO

MINISTERIO
DE POLÍTICA TERRITORIAL
Y FUNCIÓN PÚBLICA

Gida didaktikoa

GOBERNU IREKIA

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntza

BY

SA

Copy of [illegible]

[illegible]

[illegible]

0	VS	SD	Q
0	VS	SD	Q
0	VS	SD	Q
0	VS	SD	Q
0	A1	SD	H
0	A2	SD	H
0	A3	SD	H

[illegible]

[illegible]

[illegible]

```
grid-column-span: 2;  
grid-row: 2;  
-ms-grid-row: 2;  
margin-bottom: 20px;
```

Unknown property 'justify-content', Line 96, Column 13

Zertarako prestatu da gida hau?	4
Nork prestatu du gida hau?.....	4
Zer lortu nahi dugu gida honekin?	5
Zergatik orain?	5
Gobernu irekia: zeri buruz ari gara?	7
Testuingurua eta bilakaera	7
Printzipioak eta balioak	8
Gardentasuna eta kontu ematea	8
Definizioa	8
Informazioa bilatzeko edo eskatzeko modua.....	9
Nola baliatu ahal dugu Informazioa eskuratzeko eskubidea?	10
Herritarren parte-hartzea	11
Definizioa	11
Nola hartzen dugu parte?	11
Elkarlana	12
Zertan datza?	12
Baterako sorkuntza.....	13
Laburpena.....	14
Eraiki dezagun Institutu irekia	15
Instituto gardena lortzeko... ..	15
1. urratsa: Hautatu informazioa	15
2. urratsa: Eskatu informazioa.....	15
3. urratsa: Aztertu eta berrerabili informazioa.....	15
Parte hartzeko institutua lortzeko.....	16
1. urratsa: Identifikatu non dagoen parte-hartzea eta non egon daitekeen hemendik aurrera	16
2. urratsa: Aztertu parte hartzeko modua	16
3. urratsa: Parte hartu!.....	16
Elkarlaneo institutua lortzeko	17
1. urratsa: Identifikatu elkarlanean aritzeko aukera eskaintzen duen arazoren bat	17
2. urratsa: Identifikatu elkarlan horretarako behar diren eragileak eta elkarlana non bideratuko den.....	17
3. urratsa: Elkarlana martxan jartzea.....	17
Instituto irekia lortu dugu. Eta orain, zer?	17
Baliabideak: gehiago jakiteko.....	18
Baliabide elektronikoak.....	18
Gardentasun Atariak:	18
Gardentasun Kontseiluen atariak:	18
Argitalpenak.....	19

ZERTARAKO PRESTATU DA GIDA HAU?

“**Gobernu Irekia**” kontzeptua gero eta maizago entzuten dugu hedabideetan, politikarien hitzurreetan, lan akademikoetan, gizarte-sareetan eta abar. Gai kolektiboen gobernua ulertzeko modu berria da, gobernu eta parlamentuko agintariak ez ezik, beste pertsona guztiak ere nahasten dituen. Hitz batez, **Gobernu Irekia** gure artean dago jada, eta geratzeko asmoarekin heldu da.

Baina, orduan, **Gobernu Irekiaren kontzeptua berria dela esan dezakegu?** Neurri batean bakarrik. Aspaldi daude informazio publikoa eskuratzeari lotutako lege eta arauak. **Suedian**, adibidez, **XVIII. mendekoak** dira arauok. Bestalde, **Gobernu Irekia** berriro zabaldu zen 2009an, *Gardentasunaren eta Gobernu Irekiaren aldeko Memorandumaren* bidez; hori izan zen Ameriketako Estatu Batuetako presidente ohi **Barack Obamak** hartu zuen lehen neurria.

Horrez gain, **gobernu eta administrazio publikoen jarduna etengabe eraldatzen ari da** egungo gizartean, batez ere, aldaketa teknologiko, sozial, kultural eta ekonomikoen bizitasuna eta sakontasuna direla eta. Hala, herritarren eskariak eta beharrak ikusita, munduko **gobernu eta administrazio publikoek** gero eta **gardenagoak**, **gertukoagoak** eta **sentiberagoak** izan nahi dute. Helburuok lortzen badituzte, bide egokian ibiliko dira **gobernatze demokratikoa**, **kohesio sozial** handiagoa eta **suspertze ekonomiko oparoa** lortzeko.

Gobernu Irekiaren oinarriak gardentasuna, kontu ematea eta parte-hartzea edo elkarlana dira; horien guztien ezaugarriak gida honetan aztertu dira. Gizartea gobernatzeko modua ulertzeko era **berria** da. Hortaz, gida hau **Espainiako Gobernu Irekiaren III. planari** lotutako tresna bat da, **Gobernu Irekirako Aliantza** sustatzeko. Dokumentu honek behar jakin bati erantzuten dio: gizarte osoa gardentasunaren, kontu ematearen, parte hartzearen eta zeregin publikoetan elkarlanean aritzearen kulturen nahasteko beharrari, alegia.

Beraz, gidaren **xedea** da **Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako ikasleei Gobernu Irekiaren balio eta printzipioak transmititzea**; hala, munduko beste hainbat herrialdetan bideratzen ari diren prozesuan parte hartuko dute. Denon artean Estatu ireki eta arduratsuagoa eraiki nahi dugu, agintari politikoen, legebiltzarren, epaileen eta jabari publikoko ondasunak zein zerbitzu publikoak kudeatzeaz arduratzen diren pertsonen jardunarekin zorrotzak diren herritarrei esker.

Agiriaren azken data: 2017ko abendua

NORK PRESTATU DU GIDA HAU?

J. Ignacio Criado. Zientzia Politikoaren eta Nazioarteko Harremanen Saileko irakaslea, Madrilgo Unibertsitate Konplutentsean, eta Center for Technology in Government zentroko *research fellow* (State University of New York, SUNY, at Albany). NovaGob-en fundatzaileetako

bat, eta NovaGob.Lab-en zuzendari nagusia (Gobernuaren Laborategia Berrikuntza Publikorako). Aholkularitza, ikerketa eta irakaskuntza lanak egiten ditu Gobernu Irekiaren, Administrazio digitalaren, berrikuntza publikoaren, gizarte-sareen eta administrazio publikoen, elkarlarreragingarritasunaren eta erakundeen arteko elkarlanaren arloan. Administrazio eta Kudeaketa Publikoari buruzko hainbat lan argitaratu ditu. Berrikuntza Publikoari, Gobernu Irekiari eta Administrazio Digitalari buruzko zenbait ikasgai ematen ditu, besteak beste, Ortega y Gasset Institutuaren Zuzendaritza Publikoari buruzko Masterrean, Herri Administrazioaren Institutu Nazionalaren Zuzendaritza Publikoari buruzko Masterrean, Granadako Unibertsitatearen Kudeaketa Publikoari buruzko Masterrean eta Madrilgo Unibertsitate Autonomoaren Demokrazia eta Gobernuari buruzko Masterrean.

@jicriado

Vicente Pastor. Ikertzailea da Madrilgo Unibertsitate Autonomoko Zuzenbide fakultatean, Zientzia Politikoaren eta Nazioarteko Harremanen Sailean. Ikertzailea da NovaGob.Lab-en, Gobernuaren Laborategia Berrikuntza Publikorako. Politika eta Administrazio

Zientzietan lizentziaduna (Valentziako Unibertsitatea). Demokrazia eta Gobernuari buruzko Masterra (Madrilgo Unibertsitate Autonomia). Zuzendaritza eta Azterketa Politikoan diplomaduna (Valentziako Unibertsitatea).

@vipaspa

ZER LORTU NAHI DUGU GIDA HONEKIN?

Gida honek zenbait helburu ditu. Zehazki, honako hau lortu nahi dugu:

- **Administrazioa** eta **Gobernua** ezagutaraztea.
- **Gobernu Irekiaren** printzipioetan oinarritutako **kontzientzia hiritarra sortzea**, denontzako onuragarria izan dadin.
- Gobernu Irekiari dagokionez, nazioartean jada existitzen den **marko kontzeptual** komuna partekatzea, eta, aldi berean, eztabaidarako atea irekitzea.
- **Gizarte demokratikoa** eta **gardentasuna** sustatzea.
- **Jardunbide egokiak** ezagutzea, **Gobernu Irekiko** politikak martxan jartzeko.

ZERGATIK ORAIN?

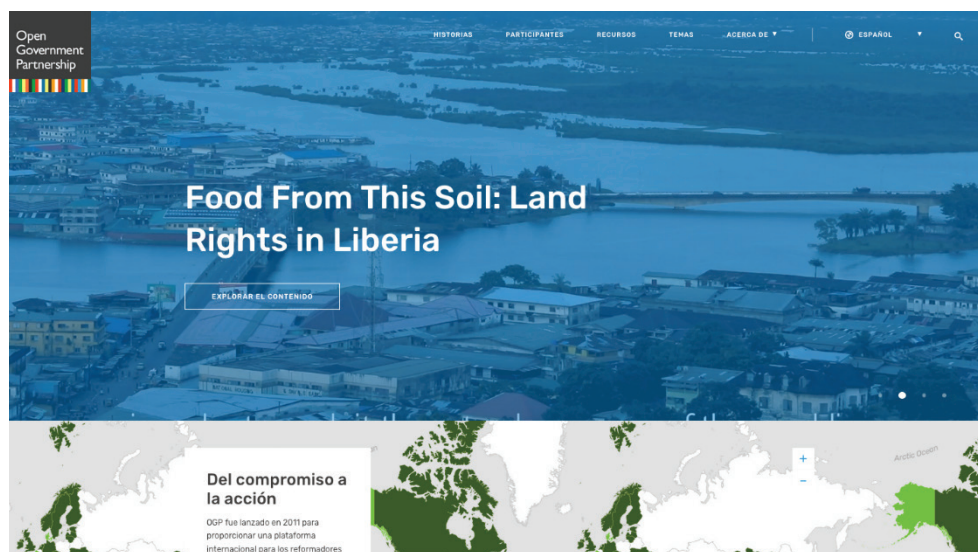
Gobernu Irekia lehentasun bilakatu da munduko herrialde ugarian. Hainbat testuingurutan, gobernuak eta administrazio publikoak elkarlanean ari dira, gero eta gehiago, kontzeptu hori eta bere dimentsioak ikusgai egiteko. Argiago gera dadin, **Gobernu Irekirako Aliantza** ekimen aldeaniztuna da; hainbat herrialdek parte hartzen dute ekimen horretan, horien artean, Espainiak, eta duela gutxi estatuko 15 erakundek ere bai.

2011n sortu zen **Gobernu Irekirako Aliantza**, eta jada 70 herrialde baino gehiagok egin dute bat; kideen artean, gobernuak eta gizarte zibileko elkarteak daude (batez ere, gardentasuna eta herritarren parte-hartzea sustatzen duten GKEak). **Gobernu Irekirako Aliantzako** kide izateko, **Gobernu Irekiko Adierazpena** onartu behar da (hori irakurri edo deskarga dezakezu esteka honetan: <https://www.opengovpartnership.org/declaracion-de-gobierno-abierto>). Azken batean, **gardentasunak** eta **gobernuak irekitzeak** garrantzia handiagoa dute **Gobernu Irekiaren kontzeptua politikaren eta erakundeen esparruan zabaldu denetik**, eta kontzeptu hori arlo akademikoan eta gizartean erabiltzen denetik.

Espainiako Gobernu Irekiaren III. plana eta Gobernu Irekirako Aliantza

Sartu [esteka honetan](http://transparencia.gob.es/transparencia/transparencia_Home/index/GobiernoParticipacion/Gobierno-abierto/IIIPlan.html) (http://transparencia.gob.es/transparencia/transparencia_Home/index/GobiernoParticipacion/Gobierno-abierto/IIIPlan.html). **Espainiako Gobernu Irekiaren III. plana** irakurtzeko, **Gobernu Irekirako Aliantzarekin** (<https://www.opengovpartnership.org/>) batera prestatu dena. Hala, jakingo duzu dokumentu hau nola egituratu den, bere helburuak eta ezaugarri nagusiak zentzuz diren eta zein alorretan aplikatuko den, bai eta zein konpromiso hartu diren ere (egun, Aliantzako kideek 2.500 konpromiso baino gehiago hartu dituzte Gobernu Irekiaren arloan). Dokumentua sakonki irakurriz gero, egiaztatuko duzu **Espainiako Gobernu Irekiaren III. planean** proposatutako ekintzetako bat, hain zuzen, gida hau prestatzea dela. Ba al dakizu identifikatzen Planean zein konpromiso betetzen dugun gida honekin?

Irudiaren iturria: <https://www.opengovpartnership.org/>

Zer egin dezakegu zuri eta bigarren hezkuntzako gainerako ikasleei **Gobernu Irekia** ezagutarazteko? Ezin dugu soilik azaldu zer den **Gobernu Irekia**; pixka bat urrunago joan behar gara, Gobernua eta Administrazio Publikoa bezalako kontzeptuak ere aintzat hartu, eta jarduera praktikoak egin; hala, eguneroko bizitzan zuri edo zure inguruko pertsonei (senideei, lagunei, auzokoei eta abar) eragiten dizueten egoera zehatzen bidez, errazago ulertuko duzu.

1. taula. Nola hurbilduko dugu Gobernu Irekia ikasgeletara?

Ikasgeletan:

- Ikastetxeetako hauteskunde-prozesuetan **parte-hartzea** sustatuz.
- **Informazioa** emanaz (ikasturte bakoitzean dagoen ikasle kopurua, eskola eta jardueren plangintza eta abar).
- Ikasleak animatuz **erabakiak modu adostuan hartzera**.
- Eskola Kontseiluan erabakiak hartzeko prozedurak aztertuz eta akordioak argitaratuz.

Eguneroko bizitzan:

- Ikasleengan **kontzientzia hiritarra** eraginez, Gobernu Irekiaren printzipioetan oinarrituta.
- Ikasleei Gobernua eta Administrazioa ulertzen lagunduz.

Zer da **Gobernua**? Eta **Administrazio** Publikoa? Zertan bereizten dira? Biek dute botere betearazlea.

Gobernuak izaera **politikoa** du, eta **Espainiako** Konstituzioak hala agintzen duelako existitzen da. Gobernua osatzen dute, alde batetik, presidentea, eta, bestetik, ministerioen arduradunak (azken horien kopurua ez da finkoa, legegintzaldi bakoitzean sortzen diren ministerioen arabera baizik; legegintzaldiek, oro har, lau urteko iraupena dute). Halaber, Autonomia Erkidego bakoitzak bere gobernua du.

Administrazioa, berriz, organo iraunkorren multzoa da; organoak legearen ezarritakoaren arabera eta

objektibotasunez jarduten dute interes orokorren alde. Gobernuaren kasuan bezalaxe, Administrazioak estatu mailakoak, autonomikoak edo tokikoak izan daitezke. Administrazioak gobernuen **norabide politikoaren arabera** jardun behar du.

Hortaz, jakin behar duzu **botere betearazlea**, hau da, Parlamentuan onartutako legeak (**botere legegilea**) aplikatzen eta betearazten dituen, **Gobernua eta Administrazioa batzearen** emaitza dela. Dokumentu honetan Gobernu Irekia kontzeptua erabiliko dugu botere betearazlearen bi eremu horiek batera definitzeko.

Jarraian ageri den irudian ikus dezakezu botere betearazlea, legegilea eta judiziala "**Estatu Irekiaren**" zati bat direla, eta Estatu hori gizarte ireki batean kokatuta dagoela. **Estatu Irekia** kontzeptuak Estatuko botere guztiak biltzen ditu (judiziala ere bai); hortaz, hurrengo etapatzat hartu daiteke: Gobernu Irekitik Estatu Irekira. Irakaskuntza gida hau zabala denez, hemen **Gobernu Irekian** (gobernu eta administrazio publiko irekietan) ardaztuko gara; alabaina, ez duzu ahaztu behar horrek lotura duela Estatuko beste botereekin eta, oro har, gizartearekin, azken hori denok osatzen baitugu, zuk ere bai.

GOBERNU IREKIA: ZERI BURUZ ARI GARA?

Gobernu Irekia gizarteak **gobernatzeko eredu** bat da. Horren arabera, gobernuen eta administrazio publikoen jarduketara **gardenak** izan behar da; beren ekintzen **kontu eman** behar dute; herritarren **parte-hartzea** sustatu behar da; eta beste eragileekin **elkarlanean** aritu behar dira. Horrenbestez, agintarien eta herritarren arteko harremana biziagoa da eta orekatuago dago.

Irakaslearekin eta ikaskideekin komenta dezakezu jarraian ageri den definizioa; bertan, **Gobernu Irekiaren** bi helburu nabarmendu dira: **erabaki publikoak modu egokiagoan hartzea** eta **herritarrek ondare eta zerbitzu publikoen kudeaketan parte hartzea**.

Gobernu Irekia interakzio soziopolitikoko modu bat da, **gardentasuna**, **kontu ematea**, **parte-hartzea** eta **elkarlana** oinarri dituenak. Hala, gobernatzeko modu honen bitartez, elkarizketa sustatzen da; **gobernuen eta herritarren rolak orekatuago** daude; eta herritarrei rol aktiboa egotzen zaie. Helburuak dira **erabakiak modu egokiagoan hartzea** eta ondare zein zerbitzu publikoen kudeaketan **herritarrek aintzat hartzea**; horretarako, **irakatsi egin behar zaie**, eta **berrikuntza publikoa** martxan jarri behar da. **Iturria:** Elkarlaneko definizioa. Eztabaida NovaGob gizarte-sarean.

Gobernu Irekiaren definizioan **gobernuen eta herritarren rolak orekatuago** egon behar direla azpimarratzen da, eta **herritarrei rol aktiboa egotzi** behar zaiela. Hortaz, **Gobernu Irekia** gizarteak gobernatzeko modu bat da, eta, horren arabera, hauteskundeetan hautatutako agintariak, administrazio publikoetako langileak eta gainerako herritarrek elkarrengandik hurbilago daude. Gainera, benetan hala izan dadin, herritarrok, zuk, zure ikaskideek, senideek eta lagunek, hau da, gizarte osoak, egunero izan behar gara **Gobernu Ireki** horren partaidea.

Testuingurua eta bilakaera

Gobernu Irekia izendapena aurreko mendean sortu zen. Ideia zen gobernuen eta administrazio publikoen jardunek **alderdi ilunak**, **hau da, gardenak ez zirenak**, **murritztea**, eta, herritarrek bi horien jarduketara kontrolatzen eta ebaluatzen laguntzea. Harrezkero denbora luzea igaro den arren, **Gobernu Irekiaren** hastapenak eta **gaur egungo egoera oso antzekoak dira**. Egun, **Gobernu Irekiaren** ideia berreskuratu dugu. Arrazoiak ugariak dira, lehen ez zeudenak. 2. taulan laburbildu ditugu arrazoi horiek.

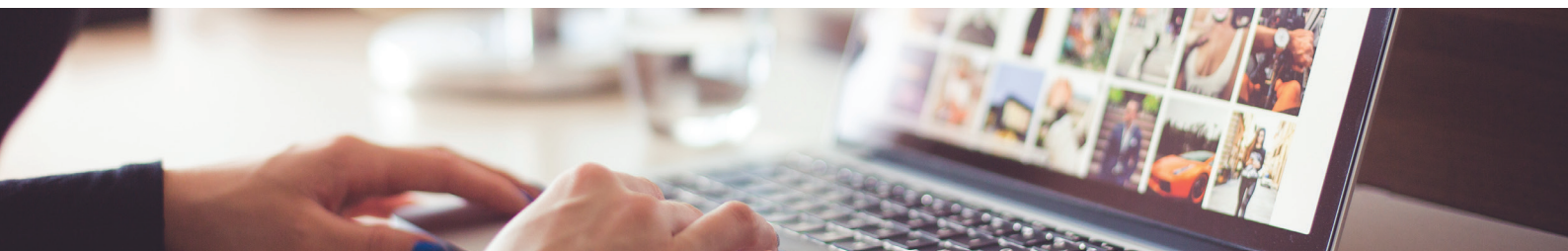

2. taula. Gobernu Irekia sustatzen duten aldaketak

- Gardentasunaren kulturaren aldeko jarrera irmoagoa hartzea.
- Ustelkeria kasuak eta baliabide publikoak modu desegokian erabiltzearen ondoriozko arazoak toki zabalagoa dute hedabideetan.
- Gero eta konektatuago dagoen mundu honetan parte-hartzearen kultura zabaldu da.
- Gobernuak eta administrazio publikoak elkarlanean aritzea beste eragile batzuekin, denen artean gizarteko arazo konplexuak konpondu ahal izateko.
- Komunikatzeko modu berriak sortu dira, teknologia berrietan oinarrituta.
- Sareko gizartea garatzen ari gara mundu mailan, batez ere gizarte-sareak eta 2.0 web-eko teknologiak baliatuz.

Munduan izan diren aldaketarik berrienak gizakiok gure artean komunikatzeko modu berriei esker gertatu dira. Komunikatzeko modu berri horiek sareen sarean sortu dira, hau da, **Interneten**, eta **"sareko gizartea"** delakoa hain azkar garatzeak ere lagundu egin du. Garapen hori posiblea izan da **informazioaren eta komunikazioaren teknologien**, **gizarte-sareen** eta **2.0 web-a** delakoaren erabilera zabaldu egin delako.

Adibidez, ordenagailuek, sakelako telefonoek eta **tabletek** guztiz aldatu dute ikasteko eta lan egiteko modua; horiri esker, posible da komunikazio-sare horien bitartez hainbat ekintza egitea: lagunartean zein gurasoen artean eztabaida batean parte hartzea **Whatsapp** bidez; gure herria edo hiria hobetzeko proposamenak egitea **Twitter** bidez; edota gure Udaletxeko ordezkari politikoek egiten dutenari buruzko informazioa eskuratzea, gardentasun atarien bidez. Eta hori guztia eskolatik edo etxetik irten beharrik gabe!

Wikipedia. Noizbait erabili duzu bilaketak egiteko? Egin al duzu **ekarpenik**?

Ba al dakizu Wikipedia inoiz existitu den ezagutzen entziklopediarik zabalena dela? Wikipediak 45 milioi artikulua baino gehiago ditu, ia-ia 300 hizkuntzatan idatziak. Artikulu horiek elkarlanean sortu dira, hau da, munduko hainbat lekutako boluntarioek idatzi dituzte. [Wikipedian](https://es.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Portada) Gobernu Irekiaren definizioa bilatzera animatzen zaitugu (<https://es.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Portada>). Hala, entziklopediaren itxura ezagutuko duzu (edukiak eta formatua), eta, bide batez, gaian pixka bat sakondu.

Bestalde, ba al dakizu zuk ere Wikipedia osatzen lagundu ahal duzula? Artikulu berriak argitaratu ditzakezu, bai eta jadanik argitaratuta daudenak hobetu ere. Bilatu zure herriari buruzko artikulua Wikipedian, sakatu "Editatu" izeneko erlaintza eta gehitu falta diren datuak, adibidez, eskola eta institutu kopurua. Horretarako, sortu "Hezkuntza" izeneko atala, eta txertatu eskolen izenak eta bakoitzaren historia. Zurea baino ez baduzu ezagutzen, ez larritu; partekatu artikulua eta animatu beste zentroetako ikasleak artikulua horretan beren ekarpena egitera. Hori da kalitatezko edukiak sortzeko biderik onena!

Irudiaren iturria: <https://www.wikipedia.org/>

Horrenbestez, **Gobernu Irekiaren** suspertze berri hau testuinguru sozial, ekonomiko, kultural edo politikoari lotuta dago; testuinguru horretan gero eta pisu handiagoa dute teknologiek, eta komunikatzeko moduak eraldatu egin dira. Egia esan, tresna berri horietako asko izango ez bagenitu, ezingo genuke **Gobernu Irekiari** buruz hitz egin dokumentu honetan egin dugun bezala.

Alabaina, **Gobernu Irekia** ez da bakarrik gobernuan eta administrazio publikoetan teknologiak erabiltzea. **Gobernu Irekiaren** ezaugarri asko teknologiarik erabili gabe lortu ahal dira, jardunbide demokratikoak sustatu nahi ditugun herritarren jarreraren bidez lortzen baitira; gizarte osoari eragiten dioten arazoei aurre egiteko konpromisoa hartzeko gaitasunaren bidez ere bai; hala, ulertu behar dugu ordezkari politikoei lagundu ahal diegula, gure bizimoduan eragiten duten gaiei buruz iritzia emanez eta ekintzen bitartez.

Printzipioak eta balioak

Gobernu Irekia, batez ere, **balio** aldaketa da. Haizeak itsasontziaren bela mugitzen duen antzera, balio berri hauek **Gobernu Irekirantz** zuzentzen gaituzte; gobernuak eta administrazio publikoek beti izan behar dituzte gogoan beren ekintzetan, baina ez haiek bakarrik; haientzako lan egiten duten pertsonak eta herritarrok, oro har, ere bai. **Gobernu Irekia** lortzeko, balio hauek hartu behar dira kontuan, bereziki:

- Zabaltzea. Egiten ari dena eta ekintza horiek besteentzako izan ditzakeen ondorioak ez estaltzea.
- Elkarrekiko konfiantza. Herritarrek gobernuetan eta administrazio publikoetan konfiantza izatea, eta alderantziz.
- Lankidetzatza. Aldi oro beste pertsona eta erakundeekin elkarlanean aritzeko eta lankidetzatza sustatzeko ekintzak bultzatzea, denon artean bakarka baino emaitza hobekien lortzeko.
- Inklusibotasuna. Arrazoi sozioekonomikoengatik, sexu-, etnia- zein erlijio-arrazoiengatik, ideia politikoengatik edota desgaitasun fisiko edo adimen-dezgaitasunen bat izateagatik pertsonak baztertzen dituzten ekintzei uko egitea.
- Osotasuna. Zintzotasunez, leialtasunez, zuzentasunez eta fedetaz jardutea beti, eta inpartzial izatea.
- Berrikuntza. Gauzak egiteko bide berriak aurkitzeko gai izatea, orain arte egindakoa albo batera utziz, eta gure inguruangertatzen denari buruz pentsatzeko modu alternatiboak bilatzea. gertatzen

GARDENTASUNA ETA KONTU EMATEA

Definizioa

Lehenago esan dugun bezala, **gardentasuna eta kontu ematea** dira **Gobernu Irekirantz** zuzentzeko abiapuntua. **Gardentasuna** ekintza multzo bat da; horren bitartez, herritarrek eskubidea dute **gobernuak eta administrazio publikoek erabiltzen duten informazioa ezagutzeko**. Beste era batera esanda, gardentasuna da **gobernuak eta administrazio publikoek informazioa argitaratzea, inork berariaz eskatu gabe**, eta bestelako informazioa **eskuratze eskubidea** bermatzea, pertsona zein erakunderen batek hala eskatzen duenean.

Bestalde, **kontu emateak** esan nahi du gobernuak eta administrazio publikoek haien jarduketari buruzko azalpenak eman behar dituztela, eta hartzen dituzten erabakien erantzukizuna beren gain hartu. Hortaz, **gardentasuna** eta **kontu ematea** batera doaz: gobernuak eta administrazio publikoek beren jarduketan eta erabakien erantzule izan daitezela eskatu ahal izateko, eskura izan behar ditugu haiek erabiltzen dituzten datu guztiak. Bi elementu horiek ezinbestekoak dira **Gobernu Irekirantz** zuzendu ahal izateko.

Kristalezko hormak

Beraz, **gardentasunari** esker, herritarrek jakin dezakete gobernuek eta administrazio publikoek zer egiten duten, eta botere publikoen **egintzen eta erabakien** jakinaren gainean daude. Kristalezko hormak izatea deritzo horri. Imajinatu zer gertatuko litzatekeen zure herriko udaletxearen horma guztiak kristalezkoak eta gardenak izango balira; herritarrek kanpotik ikusi ahal izango lukete barruan gertatzen den guztia. Horrek **kontu ematearekin** lagunduko liguke, izan ere, baliabide publikoak modu desegokian erabili direla jakingo bagenu, erantzukizuna galda genezake.

Informazioa bilatzeko edo eskatzeko modua

2013. urtetik, Espainian badago **Gardentasunari, Informazioa Eskuratzeari eta Gobernu Onari buruzko Legea**. Horren bidez, administrazioen web-atarietan egiten den publizitate aktiboa eta herritarrek informazioa eskuratzeak duten eskubidea arautzen dira.

Zer da **publizitate aktiboa**? Administrazio publikoek informazio eta datu jakin batzuk argitaratu behar dituzte beren gardentasun atarietan; horretarako, publizitate aktiboa erabiltzen da. Informazio hori aldizka eguneratu behar da, inork berariaz eskatu gabe; hala, webgunean sartzen diren pertsonen informazio nahikoa, zehatza eta eguneratua eskuratuko dute.

Informazioa eskuratzeko eskubideak esan nahi du herritarrok edozein informazio eskatu ahal diegula gobernuei eta administrazio publikoei, *Gardentasunari buruzko Legea* aurreikusi diren mekanismoen bitartez, eta legean bertan ezarrita dauden mugekin.

Administrazioek **tresnak** erabiltzen dituzte gardentasunaren printzipioetara egokitzeko, adibidez, **gardentasun atariak**. Gardentasun atariak dira Administrazioak herritarren eskura jartzen duen informazio guztia biltzen duten **webguneak**. Gardentasun atarietan eskura ditzakegu, besteak beste, honako hauek: administrazio publikoen **aurrekontuak**; goi-kargudunen **soldata**; **ondasunen katalogoak**; kontratuak; beste administrazio publikoekin zein erakundeekin adostutako **diru-laguntzak edo hitzarmenak** eta askoz gehiago.

Gardentasun atarien artean, adibidez, **Espainiako Gobernuaren Gardentasun Ataria** nabarmendu daiteke, milioi erdi erregistro baino gehiago dituen. Horrez gain, gardentasun ataria dute Autonomia Erkidegoek eta Tokiko Administrazioek.

Espainiako Gobernuaren Gardentasun Ataria

Esteka honen bitartez Espainiako Gobernuaren Gardentasun Atarian sartzen bazara (<http://transparencia.gob.es/>), eskuragarri duzun informazio guztia ikusiko duzu. Animatzen zaitugu Ataria miatzera eta Gobernu ministroen curriculumak identifikatzera. Politikako goi-kargudunen curriculumak eskuragarri egon behar da administrazio guztien atarian; hortaz, zure Autonomia Erkidegoaren gardentasun atarian (gida honen bukaeran zerrendatu dira atariak) edo zure udalaren atarian ere bilatu ditzakezu. Horrez gain, goi-kargudun baten agenda kontsultatzea ere proposatzen dizugu, eta langile horrek gizarte-sareetan partekatu duenarekin alderatzea. Agenda osoa ageri da Atarian?

Irudiaren iturria: <http://transparencia.gob.es/>

Gardentasun atariak zenbait atal dituzte:

- Informazio instituzionala, erakundearen gobernuari buruzko informazioa biltzen duena.
- Lege-informazioa, gardentasun atariaren jabe den Administrazioari eragiten dion legedia biltzen duena.
- Informazio ekonomikoa, aurrekontuei buruzko informazioa biltzen duena.

▲ **Nola baliatu ahal dugu Informazioa eskuratzeko eskubidea?**

Gerta daiteke bilatzen ari garen informazioa gardentasun atarian ez egotea; kasu horretan, informazioa **eskuratzeko eskubidea** balia dezakegu. Adibidez, oso interesgarria izan daiteke jakitea Autonomia Erkidego bakoitzeko institutuak ikasleek selektibitatean lortu duten batez besteko nota. Ez da nahiaezkoa horrelako informazioa argitaratzea. Alabaina, zenbait Autonomia Erkidegotan informazio hori eskatu egin da, eta autonomia erkidegoetako administrazioek argitaratu egin dute. Eta, kasu batzuetan, Gardentasun Atarian gehitu da behin betiko.

Gida honen bukaeran dituzu Autonomia Erkidegoen gardentasun atarietan sartzeko estekak. Hautatu zure Autonomia Erkidegoarena eta begiratu aipatu dugun informazio hori eskuragarri dagoen. Argitaratuta ez badago, informazio hori eska dezakezu, informazioa eskuratzeko eskubidea baliatuz. Argitaratuta badago, berriz, partekatu zure ikaskideekin eta begiratu zein postutan dagoen zuen institutua.

Informazioa eskatzeko eskubidea baliatzeko, gardentasun atarian dauden **inprimakiak edo harremanetan jartzeko bestelako bideak** erabili behar dira. Horien bidez, behar dugun informazioa eska dezakegu. Administrazioak **30 eguneko epea** du eskaerari erantzuteko eta eskatutakoa bidaltzeko.

Zer gertatuko da **Administrazioak erantzuten ez badu?** Administrazioak gure eskaerari erantzuten ez badio, **errekurtsoa aurkeztu ahal diogu Gardentasun Kontseilu eskudunari. Gardentasun kontseiluak** estatu mailan eta, Autonomia Erkidego batzuen kasuan, maila autonomikoan ere, jarduten duten organoak dira. Horien eginkizuna da Espainiako administrazio publikoek gardentasun printzipioak betetzen dituztela egiaztatzea, eta horri lotuta sortzen diren gatazkak konpontzea.

Gardentasunaren eta Gobernu Onaren Kontseilua

Administrazioaren gardentasun atarietan eskuragarri ez dagoen informazioa eskatu nahi baduzu, Gardentasun Kontseiluak lagundu egingo dizu. Kontseiluaren webgunean azalduta dago zer egin behar duzun eskuragarri ez dagoen informazioa eskatzeko prozedura hasteko. Horrez gain, gardentasunari lotuta, administrazio eta organismo publikoei egindako gomendioen ebazpenak kontsulta ditzakezu. Irakurri zeri buruzkoak diren **ebazpen horietako batzuk** (esteka honetan aurkituko dituzu: http://www.consejodetransparencia.es/ct_Home/Actividad/Resoluciones.html) eta eskatu Administrazioari (zuk aukeratzen duzunari) ebazpen horiekin zerikusia duen informazioaren bat. Horretarako, argudiatu Gardentasunaren eta Gobernu Onaren Kontseiluaren erabakia dela. Gardentasun kontseiluen eginkizuna da gardentasunaren printzipioak betetzen direla bermatzea, Autonomia Erkidegoetan ere bai.

Irudiaren iturria: <http://www.consejodetransparencia.es/>

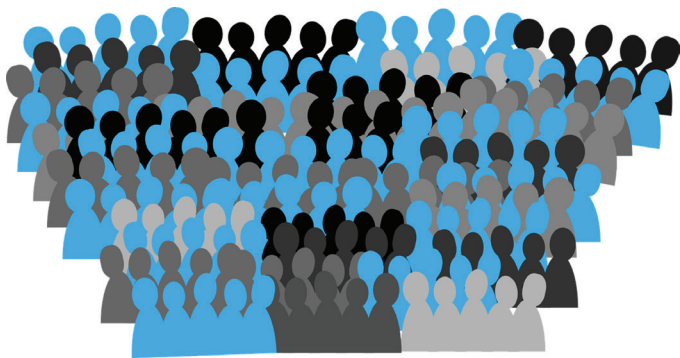
HERRITARREN PARTE-HARTZEA

Definizioa

Gobernu Irekirantz zuzentzeko, hurrengo fasea herritarren parte-hartzea da. **Herritarren parte-hartzearen** bidez, gizarteko pertsona guztiak nahastu nahi dira denoi eragiten diguten ekintza eta erabakietan. Lehen uste zen hezkuntzarekin, kirolarekin, liburutegiekin, garraio publikoarekin edo lorategi eta parkeekin zerikusia duten ekintza publikoak diseinatzea eta martxan jartzea ordezkari politikoen eginkizuna zela, ia-ia modu eksklusiboan.

Gobernu Irekian, parte-hartzeak jarduteko modu hori aldatzea eskatzen du; hala, guztiok parte hartuko dugu gobernuak hartu nahi dituzten erabakietan eta administrazio publikoek martxan jarri nahi dituzten ekintzetan. Hitz batez, **herritarren parte-hartzearekin** denok hartzen dugu parte politika publikoetan: hezkuntzan, osasunean, garraioan, ingurumen gaietan eta abar. Izan ere, gizarte osoari eragiten dioten gaiak dira. Herritarren parte-hartzeari esker, herritarrek sektore publikoaren kudeaketan duten rol aktiboa sendotzen da.

Parte hartzeko mekanismoen bitartez, herritarrek beren **iritzia eman dezakete eragiten dieten proiektu publikoei buruz**. Baina, horrez gain, gobernuak eta administrazio publikoek gizartearen dauden ideia eta ezagutzen berri izateko ere balio du.

Edonola ere, herritarren parte-hartzea ondo antolatuta egon behar da, arazorik egon ez dadin; adibidez, pertsona batzuek bakarrik parte hartzea, edo parte hartu arren gizartearen aldaketarik ez egotea.

▲ Nola hartzen dugu parte?

Politikan parte hartzeko modu nagusia, eta ezagunena, hauteskundeetan botoa ematea da. Alabaina, Gobernu Irekian, parte-hartzea urrunago doa.

Alde batetik, **gai publikoetan parte hartzea: gobernuak eta administrazio publikoek herritarrekin duten harremanaren** harira sortu da, denoi eragiten diguten gaiei lotutako **politika publikoak** sortzeko eta ebaluatzeko (hezkuntza, osasuna, garraioa, ingurumena eta abar).

Adibidez, Estatuko Administrazio Nagusiari eskatu ahal zaio lege bat onar dezala oso kutsakorrek diren autoen salmenta debekatzeko. Edo, haurrentzako edari azukredunei lotuta, herri kontsultan parte hartu daiteke. Hala, Autonomia Erkidegoko gobernuari eskatu ahal zaio ikastetxeetako jantokiko menuan edari azukredunen erabilera mugatzea.

Bestetik, **zerbitzu publikoen diseinuan parte hartzean, zerbitzu publiko jakin batzuen erabiltzaileen ikuspegia eta esperientzia aintzat hartu nahi dira**, adibidez, ikastetxe edo institutu bateko ikaslearena,

osasun-zentrorra doan gaixoarena edo udal kiroldegia erabiltzen duen kirolariarena. Parte-hartze honen bidez, **zerbitzu publikoak diseinatzen, berriaz definitzen eta hobetzen** lagundu nahi da, adibidez, ikastetxea/institutua, osasun-zentroa edo kiroldegia.

Esate baterako, **osasun-zentro** batek kontsulta egin ahal die auzokoei, edo haiekin debatea antolatu, eskaintzen duten zerbitzua hobetze aldera. Bilerak horietako batean, mugikortasun urriko pertsonen elkarrekin batek adieraz dezake zentroko sarbide guztiak egokitu egin behar direla, arrapalak jarritz, gurgil-aulkiekin sartu ahal izateko.

Edo, **kiroldegia**ren kasuan, jarduerak diseinatzen dituzten pertsonak bilerak egin dezakete udalerriko talde eta klubekin, kirol bakoitzaren beharrak ezagutze aldera. Hala, errazagoa izango da espazioak eta ordutegiak antolatzea, kirol bakoitzaren beharren arabera. Ikusten dugunez, herritarren parte-hartzeak zerbitzua hobetzen laguntzen du, eta agerian jartzen du herritarren iritzia aintzat hartzen denean hobetu egin daitekeela gobernuen eta administrazio publikoen lana.

Parte-hartzea Espainiako Gazteriaren Kontseiluan

Orain arte ikusi dugu beste bide batzuk daudela parte hartzeko, adibidez, kontsulta-organismoen bitartez, iradokizunak zein kexak aurkeztuta, edo eskea egiteko eskubidea baliatuz. Parte-hartze horren adibidea dugu **Espainiako Gazteriaren Kontseiluan**; Gobernu Irekiaren III. planaren bitartez, gazteen eta politika publikoen arduradunen arteko interakzioa sustatzen ari da, bai estatu mailan bai Europa mailan.

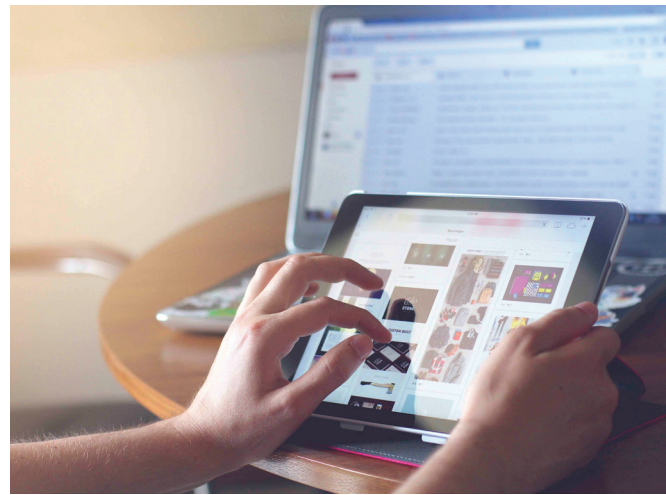
Irudiaren iturria: <http://www.cje.org/es/>

Gaur egun, **herriarren parte-hartzea askoz urrunago heldu daiteke, Interneti eta sare digitalei esker**. Aipatu ditugun adibideetan, parte-hartzea aurrez aurrekoa zen: bilerak, batzarrak, debateak eta abar. Hau da, espazio eta une jakin batean egon behar zen parte hartu ahal izateko.

Baina **Interneti** esker, herritarrek espazio berria dute parte hartzeko. Herritarrek askotariko tresnak dituzte edozein ideia, iritzi, proposamen edo iradokizun argitaratzeko; beste gobernu, administrazio publiko eta pertsonekin harremanetan jarri ahal dira, berdinetik berdiner, edozein lekutan daudela, aurrez aurre egon beharrik gabe. Beste era batera esanda, herritarrek **erakunde politikoengana hurbiltzeko bide berriak aurki ditzakete, molde tradizionalak hautsiz**. Hori dela eta, ezinbestekoa da teknologiek eskaintzen diguten bidea aprobeitzatzea, betiere, horiek eragin ditzaketen arazoak ahaztu gabe.

Herritarren parte-hartze berri hau zertan datza hobeto ulertzeko, azpimarratu behar da **herriarren parte-hartzea** sustatzeko udalek Interneten egiten duten lana. Beren webgune arruntan edo espezializatu batean, zenbait udalek aukera ematen diete herritarrei beren dirua nola gastatu nahi duten erabakitze (hainbat aukera daude), beste batzuek, berriz, galdeketa egiten dituzte kaleen izenak aldatu nahi direnean edo herriko plazak nola birgaitu erabaki behar denean. Kasu horietan, herritarrek edozein tokitatik (eskolatik, liburutegitik, etxetik...) eta nahi duten orduan parte har dezakete.

Herritarrek parte hartzeko plataformak Interneten

Espainiako udalek plataformak sortu dituzte, oso aktiboki, herritarrek Internet bidez parte har dezaten. Adibidez asko dago Autonomia Erkidego eta Probintzia guztietan, eta ezinezkoa da guztiak aipatzea. Beraz, Espainiako hiri handienetako bi hautatu ditugu: Sevilla eta Madril.

Bietan, udalek plataforma espezializatu dute Interneten (Sevilla, *Decide Sevilla*; eta, Madril, *Decide Madrid*), herritarren parte-hartzea sustatzeko. Ikasgelan, irakaslearen laguntzarekin, sartu bi webguneetan eta ikusi zertan parte hartzen ari diren herritarrek, eta zer aukera eskaintzen zaizkien herritarrei.

decide sevilla

NO8DO

Decide Sevilla

DECIDE SEVILLA es la nueva plataforma de participación ciudadana impulsada por el Ayuntamiento de Sevilla dirigida a todas las personas empadronadas en la ciudad.

A través de este nuevo servicio telemático se someterán propuestas a votación, se plantearán debates para escuchar la opinión de la ciudadanía y se facilitará que todas las personas empadronadas puedan presentar iniciativas que serán analizadas por el gobierno o sometidas a un proceso de participación más amplio.

En Sevilla, TÚ DECIDES.

Consultas
Acceder >

Y tú, ¿qué opinas?
Acceder >

Haz tu propuesta
Acceder >

Irudiaren iturria: <https://www.sevilla.org/decidesevilla/>

Idioma: Español

Transparencia | Datos abiertos | Foros Locales | Blog

decide MADRID

Entrar Registrarse

Debates | Propuestas | Votaciones | Procesos | Presupuestos participativos | Más información

Haz tu propuesta ciudadana

¿TIENES UNA IDEA PARA CAMBIAR MADRID?

El Ayuntamiento de Madrid llevará a cabo tu propuesta si consigues que pase a votación ciudadana. Necesitas 27.064 apoyos en Decide Madrid, el 1% de la población con derecho a voto.

Crea una propuesta

Irudiaren iturria: <https://decide.madrid.es/>

ELKARLANA

Zertan datza?

Elkarlana da **Gobernu Irekirako** bidaiaren azken fasea. Elkarlanari buruz hitz egiten dugunean, topaguneak eta elkarriketarako zein lanerako espazioak sortzea esan nahi dugu; espazio horietan, gobernu eta administrazio publiko guztiek parte hartzen dute, sozietate zibileko beste elkarte (GKEak), sindikatu, enpresa-erakunde eta herritarren komunitateekin batera, denen artean zerbitzu publikoak diseinatzeko. **Elkarlana** kontzeptuak garrantzia handia ematen dio **berrikuntzari**; dakizun bezala, berrikuntzak esan nahi du gauzak beste modu batera egitea, edo ordura arte imajinatu ere ez diren gauzak egitea.

Gobernu Irekiaren barruan, **elkarlanak** hainbat osagai ditu. Alde batetik, gobernuak eta administrazio publikoek (udalek, autonomia erkidegoek eta Estatuko Administrazio Nagusiak) elkar ulertu behar dute, eta gizarte osorako onuragarriak diren konponbide komunak bilatu behar dituzte.

Bestetik, beste gizarte-eragile batzuek ere parte hartu behar dute horretan; gobernu eta administrazio publikoek ezin dituzte arazoak banaka eta modu isolatuan konpondu, izan ere, gero eta konplexuagoak dira. Hortaz, frogatu nahi da gizarteko beste eragile batzuek —hala nola, enpresek eta hirugarren sektoreko erakundeek (GKEak)— aktiboki parte hartu ahal dutela, gizarte osorako onuragarriak izan daitezkeen ideiak, proposamenak eta konponbideak bilatz.

Jakina, **elkarlanak** guztion parte-hartzea eskatzen du. **Gobernu Irekian**, herritarrek dira **elkarlanaren** aktibo nagusia; pertsona orok lagundu dezake gizarteko arazo zehatzak konpontzen, bere gaitasun, ezagutza eta jakintzarekin.

Gobernu Irekia eraikitzeko **elkarlanak** eragile, ezagutza eta ideia ugari konektatzen ditu, beraz, aldaketa kultural sakona behar da. Elkarrekin, sarean eta konektatuta lan egitea, berez, balio bat da, eta ikuspuntu berriak sustatu behar dira arazoak eta lan-metodologiak ezagutzeko, bai eta konponbide berritzaileak bilatzeko moduak identifikatzeko ere.

Azken finean, **sozietate zibileko ekimenek** osatzen dute **elkarlana**; horien helburua da **balio publikoa** sortzea, hau da, arazo hori duten herritarren komunitateen bizitza hobetzea. Adibidez, eskola errendimendua hobetzeko komunitate bat sortu daiteke hezkuntzaren arloan, eta horrek zuri eragingo lizuke. Komunitate horretako eragileak (ikasleak, irakasleak, familiak, adituak eta abar) elkarlanean aritzeari esker, zure ikastetxe/institutuan ez ezik, hezkuntzako beste testuinguru batzuetan ere erabil litekeen berrikuntza prototipoa lortuko genuke.

Elkarlana hirietako trafikoak eragindako kongestioa arintzeko

Zenbait udal **elkarlanean** aritu ahal dira arazo komun bat konpontzen saiatzeko, adibidez, bizikleten erabilera eskasa hirigunean; hala, horien erabilera sustatu dezakete autoen trafikoak eragindako kongestioa arintzeko. Konponbidea bilatzeko, **Espainiako Probintzien eta Udalerrien Federazioarekin (FEMP)** elkarlanean aritzeaz gain, udalek komunitate bat sortu ahal dute eragile kaltetu guztiekin —enpresak, hirugarren sektoreko erakundeak (GKEak)...—, hiritarren talde kaltetuekin —txirrindulariak, hiriguneko biztanleak, merkataria...— eta hiriko mugikortasunean adituak diren pertsonekin.

Elkarlanean aritzeko, **berrikuntzan** oinarritutako konponbideak bilatu behar dira, haur da, orain arte egindakoa beste era batera egiten saiatzea, edo orain arte inoiz egin ez den zerbait egitea. Horretarako, guztien ongia hobetzen lagundu dezaketen konponbideak proposatu behar dira, eremu askotan positiboak izan daitezten: ingurumena, pertsonen osasuna, hirigunean bizi diren pertsonen bizi-kalitatea, inguru horretako denden jasangarritasuna eta abar. Jakina, eragile guztien adostasuna lortzea ez da erraza.

Baterako sorkuntza

Baterako sorkuntza da **elkarlanean** aritzea, hau da, esperimentazioaren bidez ikastea, eragile instituzional, sozial eta politikoen interakzioaren bitartez. Elkarlanean aritzea da, arazo sozial errealei konponbide **berritzaileak** aurkitzea ahalbidetzen duten metodologiak erabiliz.

Baterako sorkuntzak arazo zehatzak konpontzeko balio du; hala, **parte hartzeko moduak saiatzen dira egoera aztertzeko, esku hartzeko eta konponbideak bilatzeko**, eta eragile kaltetuen jokabidea eraldatzen hasteko. Horri esker; arazo sozialak hainbat ikuspuntutatik aztertzen dira. Horrenbestez, administrazio publikoetako langileen, akademikoek, sektore pribatuaren eta sozietate zibileko erakundeek arteko **elkarlana** dela eta, **gai publikoen kudeaketak legitimitate eta erantzukizun handiagoak hartzen ditu**.

Azken buruan, **baterako sorkuntzak berrikuntza** irekia sustatzen du, zerbitzu publiko berriak sortzea edo lehendik zeudenak hobetzea eragiten baitu. Hortaz, **berrikuntza** zera da: ideia berri horiek garatzea, aplikatzea eta gizarte osoaren mesedetan eraldatzea; berrikuntza **egoeren, erakundeek eta pertsonen testuingurura egokitu behar da**. Horrez gain, erakundeak eta pertsonak ere egokitu egin behar dira berrikuntzaren ondoriozko jarduera berrietara eta emaitzetara.

Berrikuntza publikoko laborategiak dira konponbideak batera sortzeko espazioak, eta Gobernu Irekiak ezartzen duen elkarlanaren ideari jarraitzen diote. Txileko Gobernu Laborategia adibide ona da; arazo bakoitzaren eragile kaltetuekin batera dinamikak sortzeko espazioa da. Gogoan izan behar da bai elkarlana bai berrikuntza sustatzea helburu duten baterako sorkuntzako prozesuak araututa daudela, eta lan-metodologiak behar direla eraginkorrak izan daitezen.

El diagrama muestra un proceso de seis etapas:

- Exploración Institucional**
Resultado
 - Ámbito de intervención
 - Equipo de colaboración
- Descubrimiento del desafío**
Resultado
 - La experiencia usuario
 - Problema reformulado
 - Desafío
- Generación de ideas**
Resultado
 - Portafolio de ideas/proyectos priorizados
 - Diseño conceptual del servicio
- Prototipado y testeo**
Resultado
 - Prototipos validados
- Pilotaje y evaluación**
Resultado
 - Estrategia de implementación del piloto
 - Evaluación de resultados
- Gestión del conocimiento**
Resultado
 - Recomendaciones para la replicabilidad/ ejecución
 - Aprendizajes para la toma de decisiones en políticas públicas
 - Construcción del caso

Laboratorio
de Gobierno

HOME EL LAS LINEAS DE ACCIÓN BLOG

Innovación al servicio de las personas

LABURPENA

14

ERAIKI DEZAGUN INSTITUTU IREKIA

Orain arte, **Gobernu Irekiaren** alderdi teorikoa eta kontzeptuala ikusi dugu, eta adibide praktiko batzuk ere jarri ditugu. Hemendik aurrera, **Gobernu Irekiaren** printzipioak praktikara eramango ditugu ikasgelan eta institutuan. Nola transmititu ahal ditugu **Gobernu Irekiaren** balioak hezkuntza-zentroetan? Edo, hobe esanda, zer egin behar dugu institutuan **Gobernu Irekia** praktikan jartzeko?

Zure institutuak zenbait organo ditu, "gobernatzeaz" arduratzen

direnak: zuzendaritza –zuzendaria, idazkaria eta ikasketaburua–; irakasleria– eta eskola–kontseilua –bertan sartzen dira irakasleak, ikasleen gurasoak, ikasleak eta zentroari dagokion udaleko ordezkariak.

Datozen ataletan azalduko dizugu nola lortu ahal duzun **Institutu Irekia**. Hau da, zure institutuan gardentasunez jardun dadila nahi dugu; institutua "gobernatzen" duten pertsonak beren ekintzen kontu eman dezatela; bai ikasleek bai irakasleek erabakiak hartzeko prozesuan parte har dezatela; eta beste eragile eta erakunde batzuk elkarlanean aritu daitezela, zentroak eskaintzen duen zerbitzu publikoa hobetzeko: hezkuntza.

Hona hemen zenbait ekintza hori lortzeko, eta bidean eman beharreko urrats batzuk.

Institutu gardena lortzeko...

Gogoan izan **gardentasunari** esker Administrazio Publikoengandik eskuratu ahal dugula nahi dugun informazioa. Kasu honetan, zure institutuari buruzko informazioa izango da. Institutu gardena lortzeko, kontuan hartu behar duzu gardentasunari buruzko legedia dagoela, eta legedi horrek mugatu egiten duela eskatu daitekeen informazioa. Hala ere, informazio ugari dago eskatzeko, erabiltzeko eta berrerabiltzeko.

Hona hemen oinarritzko hiru urratsak institutu gardena lortzeko: lehenik, informazioa hautatzea; bigarrenik, behar dugun informazioa eskatzea; eta, azkenik, informazio hori aztertzea eta dagokion testuinguruan berrerabiltzea.

1. urratsa: Hautatu informazioa

Hasteko, komeni da behar duzun informazioaren katalogoa prestatzea. Institutuei buruzko informazio mordo dago, beraz, ezinbestekoa da jakitea zer nolako informazioa eskatu nahi dugun eta zer datu interesatzen zaizkigun. Adibidez, honako hauek eskatu ahal ditugu: zentroaren urteko programa orokorra (bertan ageri dira ikasgai guztien programak); hezkuntza proiektua (ikastetxeak ikasleekin eta haien familiekin duen proiektua azaltzen du); zentroaren emaitza akademikoak (batez besteko notak maila bakoitzean, eta gairak ez duen ikasle kopurua); ikasgela bakoitzean dagoen ikasle kopurua; irakasle kopurua; zentroaren urteko aurrekontua eta diru hori zertarako erabiltzen den.

2. urratsa: Eskatu informazioa

Argi daukazunean zer informazio behar duzun, adieraz ezazu idatzizko dokumentu batean eta entregatu zentroan. Horretarako, argudiatu dezakezu Gardentasunari buruzko Legearen babespean eskatzen duzula. Gogoan izan informazioa mugatuta dagoela, adibidez, datu pertsonalak eskatzen direnean. Halaber, gogoan izan informazioa konplexua izan daitekeela, eta beharbada denbora behar dela zenbait datu biltzeko.

3. urratsa: Aztertu eta berrerabili informazioa

Datu guztiak jaso dituzunean, hasi zaitezke haiek aztertzen. Hala, jakingo duzu zein den zure institutuaren maila akademikoa, edo guztira zenbat ikasle eta irakasle dauden; eta zentroaren urteko programa ere ezagutuko duzu. Informazio hori aztertzean, sakonago

ezagutuko duzu zure institutua; argi ikusiko duzu zeintzuk diren bere alderdirik onenak, eta zertan hobetu daitekeen. Gainera, informazio hori berrerabili ahal duzu, zure udalerriko beste zentro batzuekin alderatuz.

Eskatu duzun daturen bat eman ez badizute, laguntza eska diezaiokezu Gardentasun Kontseiluari, informazioa eskatzeko duzun eskubidea babes dezan. Ez da zaila institutu gardena lortzea, baina denon interesa behar da, eta zentroak ere ahalegin handia egin behar du.

Parte hartzeko institutua lortzeko...

Parte-hartzea institutuko hainbat prozesu eta jardueratan isla daiteke. Egun, ikasleek hainbat prozesutan parte hartu ahal dute. Institutu irekiaren bidez, ordea, parte-hartze hori urrunago eraman nahi dugu.

Ikasgelako edo Eskola Kontseilurako ordezkaria hautatzeko bozketan parte hartu ahal dugu. Edo, bestela, hain ezagunak ez diren aukera batzuk daude, hala nola, azterketen egunak erabakitze prozesuan parte hartzea, edo gai jakin bati buruzko eskola berezia (indargarria) proposatzea. Biek balio dute parte hartzeko.

Zer egin behar dugu parte hartzea sustatzen duen institutua lortzeko? Lehenik eta behin, gaur egun zein prozesutan parte hartu ahal den identifikatu behar da, eta hemendik aurrera zein beste prozesutan parte hartu litekeen. Gero, nola parte hartuko den erabaki behar da: mekanismoak, baliabideak eta abar. Eta, azkenik, jakina, parte hartu behar da! Parte hartzen ez baduzu, egindako lan guztia alferrik izango da.

1. urratsa: Identifikatu non dagoen parte-hartzea eta non egon daitekeen hemendik aurrera

Lehenik eta behin, institutuan gaur egun zein prozesutan parte hartu ahal den identifikatu behar duzu. Ohikoena da ikasleek bozketa egitea ikasgelako edo Eskola Kontseilurako ordezkaria hautatzeko. Horrez gain, ikasleen elkarrekin batean edo antzeko talde batean parte hartzea ere ohikoa da. Alabaina, ez ahaztu parte-hartzea askoz urrunago doala. Beraz, pentsa ezazu nola aplikatu dezakegun beste arlo batzuetan: ikasturte amaierako bidaia aukeratzea, ikasgelako ikasle guztien izenean erabakiak hartzea edo zentroaren zuzendariari kexak zein iradokizunak helaraztea.

2. urratsa: Aztertu parte hartzeko modua

Prozesu batzuetan, parte hartzeko moduak mugatuak dira, prozesuaren izaera dela eta. Adibidez, ikasgelako edo Eskola Kontseilurako ordezkaria hautatzeko, isilpeko bozketa egin behar da, boto-ontziak erabiliz. Alabaina, parte hartzeko modu berritzaileak proposatu ahal ditugu, esaterako, Internet bidezko galdeketa, eztabaida-foroak edo aurrez programatutako bilerak, erabakiak denon artean hartzeko.

3. urratsa: Parte hartu!

Agerikoa dirudi, baina oso garrantzitsua da zuk ere erabakiak hartzeko prozesu horietan parte hartzea, arrazoia eta parte hartzeko modua edozein dela ere. Parte hartzen ez baduzu, besteek nahi duten erabakia hartuko dute. Hortaz, ez galdu aukera eta baliatu zure eskubidea aktiboki.

Elkarlaneko institutua lortzeko...

Ikasleak, irakasleak eta institutuko gainerako langileak beste eragile sozialekin —beste institutu batzuk, Udala, auzoko elkarteak, GKEak, enpresa edo erakunde publiko zein pribatuak— elkarlanean aritzea lagungarria izan daiteke hezkuntza hobetzeko. Adibidez, poliziak segurtasunari buruzko hitzaldia eman dezake; horretarako, zentroa elkarlanean aritu behar da polizia-kidegoarekin. Edo, eskolaz kanpoko ekintzak antolatu nahi badira eskola curriculumean sartuta ez dauden jarduerak egiteko —dantza, igeriketa, margolaritza, antzerkia...—, elkarlanean aritu behar da zerbitzu horiek ematen dituzten GKE-ekin edo enpresekin.

Eskola barruan ere elkarlana sustatu daiteke, adibidez, taldeen artean. Ikasturte amaierako bidaia antolatzeko modurik egokiena, beharbada, irakasleek, ikasleek (talde guztiak) eta ikasleen gurasoen ordezkariak elkarrekin lan egitea da. Hala, Eskola Kontseilua adibide bikaina da; bertan, irakasleek, ikasleen gurasoek, Udalak eta ikasleek elkarrekin lan egiten dute. Nola eraman dezakegu prozesu hori beste arlo batzuetara?

1. urratsa: Identifikatu elkarlanean aritzeko aukera eskaintzen duen arazoren bat

Eskola Kontseiluan ez ezik, beste arlo batzuetan ere parte hartu daiteke, eta, askotan, parte-hartze hori ezinbestekoa da. Identifikatu behar duzu zein arlotan komeni da elkarlanean aritzea. Orain arte, parte hartzeko egoera hauek ikusi ditugu: bidaia antolatzeko, ikasturte bukaerako ekintzak antolatzeko, eskolaz kanpoko ekintzak kudeatzeko edo ikastetxean jardunaldiak zein ikastaroak egiteko. Gogoan izan berrikuntza ezinbestekoa dela elkarlanean aritzean.

2. urratsa: Identifikatu elkarlan horretarako behar diren eragileak eta elkarlana non bideratuko den

Arazoaren arabera erabakiko da zein eragilek lan egin behar duten elkarrekin: eragile soziala, auzoko elkarteak, GKEa, enpresa, herritarren taldea, irakasleak... Hori dela eta, argi izan behar duzu elkarlanerako espazio horretan zein pertsonak eta erakundeak parte hartuko duten, eta elkarlana nola antolatuko den: aldizkako bileretan, Interneteko foroetan, bietan... Hori erabaki aurretik, elkarlanari buruzko dokumentua prestatzea gomendatzen dizugu, eta bertan xehetasun horiek idaztea. Elkarlanak arrakasta izateko, funtsezkoa da ondo antolatzeko.

3. urratsa: Elkarlana martxan jartzea

Elkarrekin lan egiteak esan nahi du arazoa hauteman denean eta prozesuan esku hartuko duten eragileak aukeratu direnean, lanean hasi behar dela. Irakasleen eta ikaskideen laguntzarekin, arazoa konpontzeko modu berriak bilatu behar dituzu, edo beste eragile batzuek (adibidez, gurasoek, Udalak, auzoko elkarteak) egoera konpontzen laguntzeko bide berriak.

Elkarlanean arituz, arazoa konpontzeko modu berri, berritzaile eta desberdina lortu nahi da. Elkarlanaren emaitza nola bideratu erabaki ondoren, ondorioak atera behar dira. Parte hartu duten eragile guztiek eraiki eta adostu behar dituzte, egokitzen hartu ahal izateko. Jarraian, emaitzak aztertu behar dira, prozesua positiboa izan den eta hobetu daitekeen jakiteko.

Institutu irekia lortu dugu. Eta orain, zer?

Zure institutuan **Gobernu Irekia** ezartzeko prozesuak egin dira. Zer gertatuko da orain? Orain, zure ikastetxean hartu beharreko erabakien jakinaren gainean daude bai hezkuntza-komunitatea bai lotutako eragile guztiak:

- institutu gardena da, informazio guztia herritarren esku jartzen duena, eta erabakien kontu ematen duena;
- parte-hartzea sustatzen duen institutu bilakatu da, non erabakiak elkarrekin hartzen diren;
- elkarlaneko institutu bilakatu da; ikasleen, beren familien, hezkuntza-komunitatearen eta, oro har, gizartearen iritzia aintzat hartzen du arazoak konpondu behar direnean.

Hitz batez, atek ireki zaizkio **Gobernu Irekiari**; aldaketak egin dira ikastetxeak (zehazki) eta administrazio publikoak (oro har) gobernatzeko modua aldatzeko.

BALIABIDEAK: GEHIAGO JAKITEKO

Gobernu Irekiari buruz gehiago jakiteko, adibide arrakastatsuak ezagutzeko eta bestelako dokumentu interesgarriak irakurtzeko, hona hemen informazio zabala duten estekak.

Baliabide elektronikoak

▲ Gardentasun Atariak:

- Estatuko Administrazio Nagusiaren Gardentasun Ataria
<http://transparencia.gob.es/>
- Andaluziako Gobernuaren Gardentasun Ataria
<http://www.juntadeandalucia.es/transparencia.html>
- Aragoiko Gobernuaren Gardentasun Ataria
<http://transparencia.aragon.es/>
- Asturiasko Gobernuaren Gardentasun Ataria
www.asturias.es/transparencia
- Kantabriako Gobernuaren Gardentasun Ataria
<https://transparencia.cantabria.es/es/inicio>
- Gaztela-Mantxako Gardentasun Ataria
<http://transparencia.castillalamancha.es/>
- Gaztela eta Leongo Gardentasun Ataria
<https://gobiernoabierto.jcyl.es>
- Catalunya-Ko Gobernu Irekiaren Ataria
<https://governobert.gencat/ca/transparencia/index.html>
- Ceutako Gobernuaren Gardentasun Ataria
<https://ceuta.transparencialocal.gob.es/>
- Valentziako Erkidegoko Gobernuaren Gardentasun Ataria
<http://www.gvaoberta.gva.es>
- Extremadurako Gobernuaren Gardentasun Ataria
<http://gobiernoabierto.gobex.es/transparencia/>
- Galiziako Gobernuaren Gardentasun Ataria
<https://transparencia.xunta.gal>
- Balear Uharteetako Gobernuaren Gardentasun Ataria
<http://www.caib.es/sacmicrofront/home.do?mkey=M1102141103432671913&lang=es>
- Kanariar Uharteetako Gobernuaren Gardentasun Ataria
<http://www.gobiernodecanarias.org/transparencia/>
- Errioxako Gobernuaren Gardentasun Ataria
<http://www.larioja.org/portal-transparencia/es>
- Madrilgo Erkidegoko Gobernuaren Gardentasun Ataria
<http://www.madrid.org/es/transparencia/>
- Melillako Gobernuaren Gardentasun Ataria
https://sede.melilla.es/melillaPortal/transparencia/se_principal1.jsp?language=es&codResi=1
- Murtziako Gobernuaren Gardentasun Ataria
<http://transparencia.carm.es/>
- Nafarroako Gobernuaren Gardentasun Ataria
<http://www.gobiernoabierto.navarra.es/es/transparencia>

- Euskal Autonomia Erkidegoko Gobernuaren Gardetasun Ataria
<http://www.gardena.euskadi.eus/inicio/>
- Gobernu Irekirako Aliantza (Open Government Partnership)
<https://www.opengovpartnership.org/>
- Botere Judizialaren Gardentasun Ataria
<http://bit.ly/2lm4RvB>
- Madrilgo Udalaren Ataria herritarren parte-hartzea sustatzeko
<https://decide.madrid.es/>

▲ Datu Irekien atariak

- Datu Irekien ataria, Espainiako Gobernua
<http://datos.gob.es/>
- Datu Irekien ataria, Europar Batasuna
<https://data.europa.eu/euodp/es/data/>

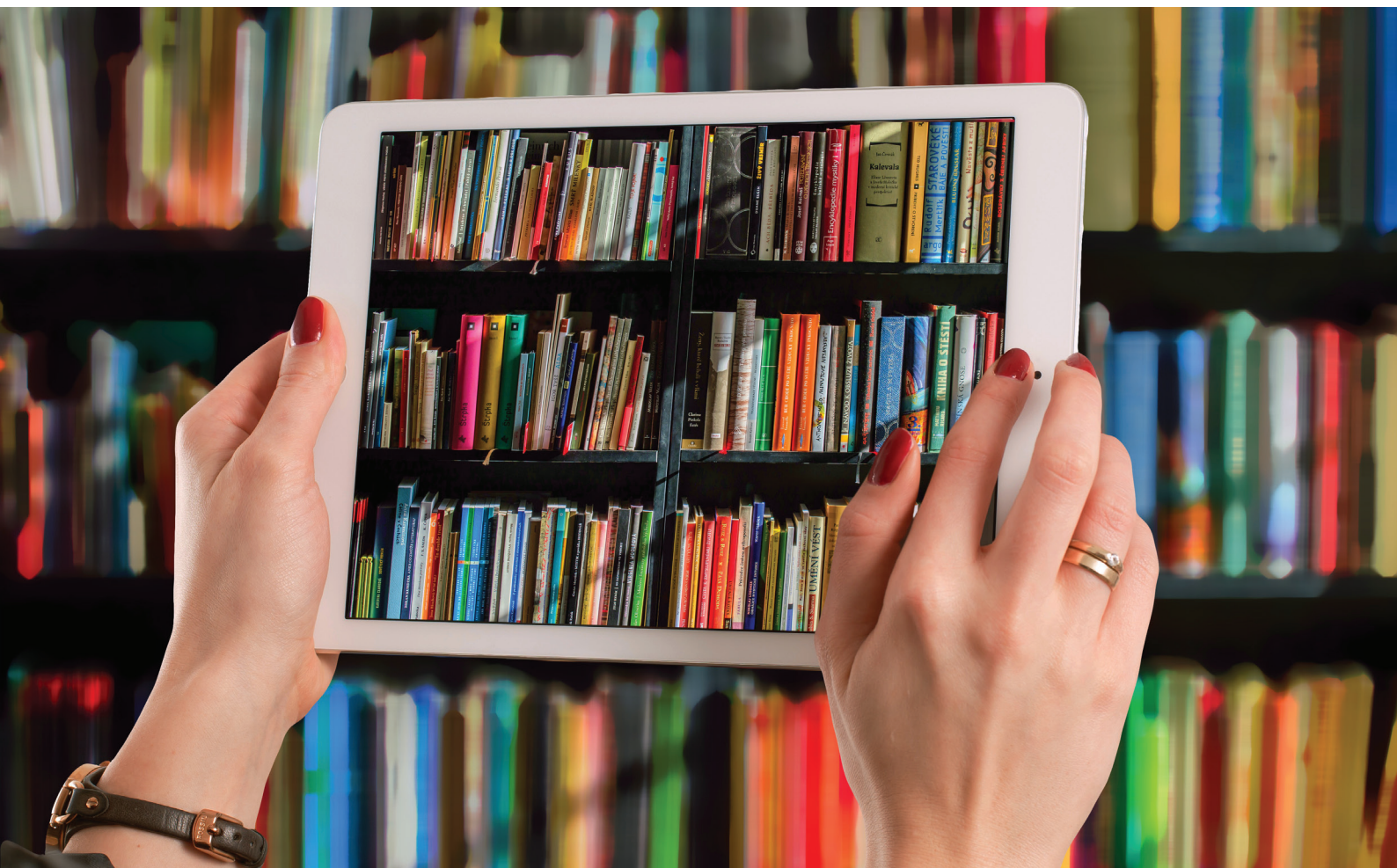
▲ Gardentasun Kontseiluen atariak:

- Espainiako Gardentasun Kontseiluaren Ataria
http://www.consejodetransparencia.es/ct_Home/index.html
- Andaluziako Gardentasun Kontseiluaren Ataria
<http://www.ctpdandalucia.es/es>
- Aragoiko Gardentasun Kontseiluaren Ataria
<http://transparencia.aragon.es/CTAR>
- Asturiasko Gardentasun Kontseiluaren Ataria
http://www.consejodetransparencia.es/ct_Home/transparencia/transparencia-en-espanya/asturias.html
- Kantabriako Gardentasun Kontseiluaren Ataria
http://www.consejodetransparencia.es/ct_Home/transparencia/transparencia-en-espanya/Cantabria.html
- Gaztela-Mantxako Gardentasun Kontseiluaren Ataria
http://www.consejodetransparencia.es/ct_Home/transparencia/transparencia-en-espanya/castillalamancha.html
- Gaztela eta Leongo Gardentasun Kontseiluaren Ataria
<https://www.procuradordelcomun.org/>
- Informazio Publikoa lortzeko Eskubidea bermatzeko batzordea
<https://www.gaip.cat/ca/inici/>
- Ceutako Gardentasun Kontseiluaren Ataria
http://www.consejodetransparencia.es/ct_Home/transparencia/transparencia-en-espanya/ceuta.html
- Valentziako Erkidegoko Gardentasun Kontseiluaren Ataria
<http://www.conselltransparencia.gva.es/>
- Extremadurako Gardentasun Kontseiluaren Ataria
http://www.consejodetransparencia.es/ct_Home/transparencia/transparencia-en-espanya/extremadura.html

- Galiziako Gardentasun Kontseiluaren Ataria
<http://www.valedordopobo.gal/es/el-valedor-do-pobo-organo-de-control-de-la-transparencia/>
- Balear Uharteetako Gardentasun Kontseiluaren Ataria
<https://www.caib.es/sites/informaciopublica/ca/inici/?campa=yes>
- Kanariako Uharteetako Gardentasun Kontseiluaren Ataria
<https://www.transparenciacanarias.org/>
- Errioxako Gardentasun Kontseiluaren Ataria
http://www.consejodetransparencia.es/ct_Home/transparencia/transparencia-en-espanya/larioja.html
- Madrilgo Erkidegoko Gardentasun Kontseiluaren Ataria
http://www.consejodetransparencia.es/ct_Home/transparencia/transparencia-en-espanya/madrid.html
- Melillako Gardentasun Kontseiluaren Ataria
http://www.consejodetransparencia.es/ct_Home/transparencia/transparencia-en-espanya/melilla.html
- Murtziako Gardentasun Kontseiluaren Ataria
<http://transparencia.carm.es/consejo-de-la-transparencia-de-la-region-de-murcia>
- Nafarroako Gardentasun Kontseiluaren Ataria
<http://www.gobiernoabierto.navarra.es/es/consejo-transparencia/consejo-transparencia-navarra>
- Informazio Publikoaren Sarbiderako Euskal Batzordea
<http://www.gardena.euskadi.eus/transparencia/-/derecho-de-acceso-a-la-informacion-publica/>

▲ Argitalpenak

- Espainiako Gobernu Irekiaren III. ekintza-plana (2017). Eskuragarri hemen: http://transparencia.gob.es/transparencia/transparencia_Home/index/GobiernoParticipacion/Gobierno-abierto/IIIPlan.html
- Gobernu Irekiari buruzko Gutun Iberoamerikarra (2016). Eskuragarri hemen: https://www.sfp.gov.py/sfp/archivos/documentos/CIGA_2016%20final_knawtdh9.pdf
- Telekomunikazioen eta Informazio Gizartearen Behatoki Nazionala (2013). Gobernu Irekiaren eskaria eta erabilera Espainian. Eskuragarri hemen: http://www.ontsi.red.es/ontsi/sites/ontsi/files/demanda_y_uso_de_gobierno_abierto_en_espana.pdf
- Criado, J. Ignacio; eta Ruvalcaba, E. (2017) ¿Qué es y qué se entiende por Gobierno Abierto? Análisis de la percepción e implementación del Gobierno Abierto en el ámbito local español. Eskuragarri hemen: <http://bit.ly/2zTh3yq>
- Hainbat idazle (2014). Guía práctica para abrir Gobiernos. Manual de Open Government para gobernantes y ciudadanos. Eskuragarri hemen: [http://www2.congreso.gob.pe/sicr/cendocbib/con4_uibd.nsf/F0CE9C642E7BC17205257F1400075324/\\$FILE/get_file.pdf](http://www2.congreso.gob.pe/sicr/cendocbib/con4_uibd.nsf/F0CE9C642E7BC17205257F1400075324/$FILE/get_file.pdf)
- Xarxa d'Innovació Pública. (2014) 42 voces sobre el Gobierno Abierto. Eskuragarri hemen: <http://www.xarxaip.cat/wp-content/uploads/2014/05/42-voces1.pdf>


```
margin-bottom: 20px;
grid-template-columns: repeat(2, 1fr);
grid-template-rows: repeat(2, 1fr);
margin-bottom: 20px;
```

Unknown property 'justify-content', Line 86, Column 13

Sublime Text 2

TÍTULO: GIDA DIDAKTIKOA. GOBERNU IREKIA. DERRIGORREZKO BIGARREN HEZKUNTZA

“Este documento no es una traducción oficial. Aunque se ha procurado garantizar que esta versión corresponda a los textos originales, la única versión oficial es el texto en castellano disponible en el sitio web del INTEF y en el Portal de Transparencia de la Administración General del Estado”

Publicación incluida en el programa editorial del Ministerio de Política Territorial y Función Pública

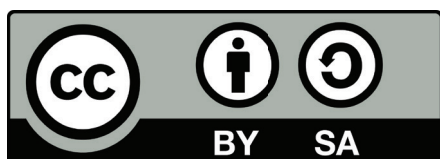
Edita:

© Ministerio de Política Territorial y Función Pública

Ministerio de Educación y Formación Profesional

NIPO: 277-19-008-2 En línea

NIPO: 847-19-028-5 En línea

Imprime:

Subdirección General de Recursos, Publicaciones y Documentación
Ministerio de Política Territorial y Función Pública

